

## U IME ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

### KNJIGA SVJEDOČENJA

#### bivanja kao svjedok

#### GLAVA

onoga što je došlo o dokazu da je njegovo donošenje, davanje, isticanje dužnost na tužitelja tj. na onoga koji tvrdi, potražuje, zahtijeva nešto na sudu - tužilac treba dati dokaz zbog Njegovoga govora:

"O vi koji ste vjerovali tj. koji vjerujete , kada ste se međusobno zaduživali za kakav, neki dug do imenovanoga roka, pa pišite zapišite ga; i neka piše među vama jedan pisar sa pravdom, i neka se ne usteže tj. neka ne rekne da neće nijedan pisar da piše kao što je poučio njega Allah, pa neka piše napiše ; i neka diktira kazuje u pero onaj koji je taj što je na njemu pravo tj. dugovanje i neka se boji Allaha, svoga Gospoda i neka ne oštećuje od njega nikakvu stvar tj. ništa ; pa ako je bio tj. ako bude onaj koji je taj što je na njemu pravo malouman, ili slab ili ne može da diktira on, pa neka diktira njegov zaštitnik staratelj sa pravdom tačno ; i tražite svjedočenje dvojicu svjedoka od vaših ljudi, pa ako nisu bila njih dva dvojica ljudi, pa čovjek i dvije žene od onih ko je takav da ste zadovoljni od svjedoka da vam budu kao svjedoci - a dvije žene se uzimaju umjesto jednoga muškarca zato da zaluta jedna od njih dvije pa će da opomene jedna od njih dvije drugu; i neka se ne ustežu svjedoci kada su se pozvali kada se pozovu ; i ne dosađujte se tj. i neka vam nije dosadno da pišete njega, bio mali ili veliki dug kada se daje do njegovog svoga roka; to vam je pravednije kod Allaha, i ispravnije za svjedočenje i niže tj. bliže ćete biti mogućnosti da nećete sumnjati, osim da bude prisutna trgovina što iz ruke u ruku dajete da kolate okrećete nju između vas pa nije na vas grijeh da nećete pisati da ne pišete nju; i zasnjeđujete kada međusobno prodajete kada vršite kupoprodaju ; i neće se oštećivati ili: i neka se ne oštećuje pisar, a ni svjedok, a ako činite, pa zaista ono to je stvar takva da je grijehenje s vama u vas ; i bojte se Allaha, i poučava vas Allah i Allah je za svaku stvar znalac." i Njegovoga govora - uzvišen je:

"O vi koji ste vjerovali tj. koji vjerujete , budite stajačine veliki stajači sa pravednošću kao svjedoci za radi Allaha i da bi, tj. makar da bi svjedočili na vaše osobe tj. na sami sebe, protiv sebe , ili roditelje i najbliže rođake , ako je bio bogat imućan ili siromašan pa Allah je bliži ili: preči za njih dvojicu, pa ne slijedite strasti, da budete pravedni; a ako iskrivite ili se okrenete, pa zaista Allah je bio za ono što radite obavješten."

#### GLAVA:

Kada je ispravljao čovjek jednoga drugoga čovjeka čast, autoritet pa je rekao: "Nećemo znati tj. Ne znamo o njemu ništa drugo osim dobro." Ili je rekao: "Nisam znao osim dobro."

PRIČAO NAM JE Hadžadž, pričao nam je Abdullah, sin Umera, Numejrija, pričao nam je Sevban. A rekao je Lejs: pričao mi je Junus od Ibnu Šihaba, rekao je: izvijestio me Urvete, sin Zubejra, i Ibnul-Musejeb, i Alkamete, sin Vekasa, i Ubejdulah, sin Abdullaha, o hadisu Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, - a neki dio njihova hadisa potvrđuje neki - kada su rekli njoj klevetnici ono što su rekli ili: o pričanju Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, - a neki dio njihova pričanja potvrđuju neki :

Pa je pozvao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Aliju i Usameta sina Zejda , kada je našao, vidio da se zadržala izostala neko vrijeme objava da se zatraži savjeta tj. tražeći savjeta od njih dvojice u o rastavi svoje porodice tj. žene . Pa što se tiče Usameta, pa rekao je:

"Tvoja porodica tj. žena Aiša i nećemo znati osim dobro tj. O tvojoj ženi ne znamo ništa drugo osim dobro ." A rekla je Berira: Nisam vidjela na njoj pri njoj stvar što joj kudim nju više od toga toga, tj. samo joj to malo zamjerim da je ona djevojka mlade godine mlada zaspe od tijesta svoje porodice, pa dođe pokućerica ovca koja zalazi u kuću pa pojede njega tijesto . Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko će ispričati nas u čovjeku tj. ako kaznim čovjeka takvoga što je doprlo meni njegovo uznemirivanje u porodici moje kuće tj. koji mi je uvrijedio porodicu, ženu klevećući je da je učinila preljub, blud ?! Pa tako mi Allaha nisam znao od moje porodice tj. žene Aiše ništa drugo osim dobro. I zaista već su spomenuli čovjeka koji je takav da nisam znao na njega o njemu osim dobro."

Pod izrazom "čovjeka" misli se na Safvana koji je navodno izvršio preljub. Dakle koga su neargumentovano potvorili, optužili za blud kojeg u stvari nije počinio.

## GLAVA

svjedočenja sakrivenoga koji se sakriva, taji .

I dozvolio je njega ovakvo svjedočenje Amr, sin Hurejsa, rekao je: I takođe će se učiniti sa lašcem griješnikom. A rekao je Šabija, i Ibnu Sirin, i Ata' i Katadete: Čuvenje je svjedočenje.

To jest: Ko čuje nešto, može to svjedočiti pa makar i ne bio uzet za svjedočenje za ono što je čuo ako zatreba da svjedoči, makar ne bio pozvat da čuje to što je čuo. Jedino Tahavija kaže da može biti svjedok za ono što je čuo onda ako je i vidio, gledao onoga od koga je nešto čuo u času kada je to od njega čuo.

A rekao je Hasen: Reći će: Nisu zasvjedočili mene tj. nisu ti ljudi mene pozvali da budem svjedok ni na jednu stvar, a zaista ja sam čuo tako i tako to i to .

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je Salim: čuo sam Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da govori:

Otišao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ubej, sin Kaba, Ensarija namjeravajući njih dva u palme što je u njima bio Ibnu Sajad. Te kada je unišao ušao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, počeo je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da se čuva tj. zaklanja, maskira sa deblima palmi, a on se prikrada šunja, šulja da čuje od Ibnu Sajada neku stvar prije nego da vidi njega Ibnu Sajad, tj. primicao se neopaženo da čuje nešto od Ibnu Sajada prije nego ga Ibnu Sajad spazi, opazi . A Ibnu Sajad je ležać ležao je nauznačke na svojoj postelji u jednoj svojoj odjeći u njoj je neko šuštanje ili pucketanje. Pa je vidjela majka Ibnu Sajada Ibnu Sajadova Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a on se čuva tj. kako se prikrada sa deblima tj. iza debala palmi, pa je rekla Ibnu Sajadu:

"O Safo, ovo je Muhamed tj. evo Muhameda !" Pa se suzdržao Ibnu Sajad od šuštanja, tj. od navodnoga razgovaranja sa nevidljivim bićima - a to znači: vratila mu se

pamet, razum, razuman, običan stav, zauzeo je normalan stav . Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da je ostavila njega, objasnio bi on svoje stanje, tj. pokazao bi on svoj pravi lik ."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Sufjan od Zuhrije, od Urveta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Došla je žena Rifa'ata Kurezije Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekla:

"Bila sam kod Rifa'ata, pa je pustio razvjenčao mene, pa je odsjekao odsječno izvršio moje pušćanje, pa sam supružila uzela za muža Abdurahmana, sina Zubejra. S njime je tj. On ima spolni muški ud, organ samo kao resa odjeće tkanine ."

Veli se da je htjela da kaže da je spolni ud u drugoga njenoga čovjeka kratak, ili da nije ukočen nego opušten.

Pa je rekao:

"Zar hoćeš da se vratiš k Rifa'atu? Ne drukčije do da okusiš tj. Ne možeš se vratiti dok ne okusiš njegovoga medića i da okusi on, ovaj drugi, tj. sadašnji tvoj muž tvoga medića tj. slasti polnoga čina ."

"Aselun" je med, a "usejletun" je deminutiv od "aselun" pa znači mali med, medić, medčić. Smisao toga teksta je: Ne možeš se razvjenčati od sadašnjega muža dok ne izvršite polni odnos jedno s drugim. To navodi na jasan zaključak da je u ovom slučaju žena tražila da se razvede od muža s kojim se je vjenčala ali još nije imala polnoga odnosa.

A Ebu Bekr je sjedač tj. je sjedio kod njega kod Muhameda a.s. . A Halid, sin Seida sina Asa, je sa tj. na sobnim vratima očekuje da se dozvoli njemu da uniđe Muhamedu a.s. . Pa je rekao Halid :

"O Ebu Bekre, zar ne čuješ k ovoj tj. ovu ženu , šta tj. kakav ružan govor glasno izreče njega kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio?!"

GLAVA:

Kada je svjedočio jedan svjedok ili svjedoci tj. ili više svjedoka za jednu stvar, pa su rekli drugi: "Mi ne znamo to, sudiće se sa govorom tj. po govoru, prema iskazu onoga ko je svjedočio da zna ."

Rekao je Humejdija: Ovo je kao što je izvijestio Bilal da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, klanjao u Ka'bi, a rekao je Fadl: Nije klanjao. Pa su uzeli ljudi sa svjedočenjem po svjedočenju Bilala da se ravnaju . Isto tako ako su svjedočila dva svjedoka da je za omsicu na omsici hiljadu srebrenjaka tj. da omsica omsici ima dužan hiljadu srebrenjaka; dakle: da neko nekom ima dužan hiljadu srebrenjaka , a svjedočila su druga dvojica za hiljadu i petsto, sudiće se sa viškom tj. donijeće se osuda za veću sumu, tj. da je dužan onu veću količinu za koju svjedoče druga dvojica .

PRIČAO NAM JE Hiban, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Umer, sin Seida sina Ebu Huseina, rekao je: izvijestio me Abdullah, sin Ebu Mulejketa, od Ukbeta, sina Haarisa, da je on supružio uzeo za suprugu kćer Ebu Ihaba, sina Aziza. Pa je došla njemu neka žena pa je rekla:

"Već sam došla zadajala Ukbeta i onu koju je supružio." Pa je rekao njoj Ukbete: "Ne znam da si ti došla mene, a niti si izvijestila mene." Pa je poslao poruku, tj. jedno lice k porodici obitelji Ebu Ihaba da pita njih. Pa su rekli: "Nismo znali tj. Ne znamo da je došla našu drugaricu." Pa je odjahao odjezdio, tj. otišao k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, u Medinu pa je pitao njega. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kako da bude važeći taj brak , a već se reklo da ste došli jednu ženu ?" Pa je rastavio nju tj. razveo ju je , i vjenčala je ona supruga tj. i ona se vjenčala za supruga jednoga drugoga osim njega tj. osim Ukbeta .

## GLAVA

pravednih svjedoka i govora Allaha, uzvišen je: "... i zasvjedočite dvojicu pravednih od vas...." i "... od koga se zadovoljavate od svjedoka....".

PRIČAO NAM JE Hakem, sin Nafi'a, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Humejd, sin Abdurahmana sina Avfa, da je Abdullah, sin Utbeta, rekao: čuo sam Umera, sina Hataba, bio zadovoljan Allah od njega, da govori:

Zaista neki ljudi su bili takvi da se uzimaju tj. uzimaše se sa objavom po, prema objavi u vrijeme poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. I zaista objava se već presjekla. I uzimamo vas sada samo sa onim, tj. po onom, prema onome što se pokazalo nama od vaših djela. Pa ko je pokazao nama dobro, osigurali obezbijedili smo ga i približili smo ga tj. obezbijedićemo ga i približićemo ga , a nije k nama od njegove tajne potrebna nijedna stvar tj. ništa nas se ne tiče šta ko u sebi misli . Allah će se obračunati s njim u njegovoj tajni tj. za njegovo tajno mišljenje, vjerovanje, namjeru . A ko je pokazao nama zlo, nismo osigurali tj. nećemo osigurati njega i nismo potvrdili njega iako je rekao tj. pa makar on govorio : Zaista njegova tajna namjera je lijepa.

## GLAVA

upravednjavanja koliko osoba je dozvoljeno tj. koliko osoba je dovoljno, dozvoljeno da upravedni - proglasi, označi jedno lice da je pravedno ?

Ebu Hanife je rekao da je dosta jedna osoba da rekne za jedno lice da je pravedno, a isto tako i da je nepravedno, pa da se kod suda to lice takvo i smatra. Šafija je rekao da treba u oba slučaja da izjave najmanje dvije osobe: da je jedno lice pravedno, ili nepravedno.

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Hamad, sin Zejda, od Sabita, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Prošlo se na tj. pokraj Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, sa umrlom osobom tj. Pronešena je pokraj Muhameda a.s. neka umrla osoba pa su pohvalili na nju dobro. Pa je rekao: "Trebala je tj. Uslijedila je ." Zatim se prošlo sa drugom pa su pohvalili

na nju zlo. Ili je pripovjedač rekao: pohvalili su na nju drugo osim toga osim dobra . Pa je rekao: "Trebala je." Pa se reklo:

"O poslaniče Allaha, rekao si za ovo lice umrlo trebala je, i za ovo drugo umrlo lice trebala je." Rekao je:

"Svjedočenje vjernih ljudi tj. Svjedočenja koja daju ljudi vjernici su svjedoci Allaha u na zemlji."

Za osobu pohvaljenu za dobro rekao je: "Trebala je", tj. uslijedila je njoj ljepota raja. A za onu drugu osobu: "Trebala je", tj. uslijedila je kazna pakla.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Davud, sin Ebul-Furata, pričao nam je Abdullah, sin Burejdeta, od Ebul-Esveda, rekao je:

Došao sam Medini tj. u Medinu , a već se dogodila u njoj neka bolest i oni umiru brzom naglom smrću. Pa sam sjeo do Umera, bio zadovoljan Allah od njega s njim , pa je prošla umrla osoba u stvari: nosiljka na kojoj je nošena umrla osoba, tj. pa je prošla mrtvačka nosiljka , pa se pohvalilo dobro dakle pohvaljena je ta umrla osoba, rekli su za nju da je bila dobra , pa je rekao: Umer: "Trebala je Uslijedila je ." Zatim se prošlo s drugom tj. pronijela se druga , pa se pohvalilo dobrim, pa je rekao: "Trebala je." Zatim se prošlo sa trećom, pa se pohvalilo zlom dakle reklo se za ovu treću umrlu osobu da nije bila dobra , pa je rekao: "Trebala je." Pa sam rekao:

"Šta je trebala, o zapovjedniče vjernih?" Rekao je: "Rekao sam kao što je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Koji god musliman bude takav da su svjedočili njemu četiri čovjeka za dobro tj. da je dobar , uveo je tj. uvešće njega Allah u raj." Rekli smo: "A tri?" Rekao je: "I tri." Rekli smo: "A dva?" Rekao je: "I dva." Zatim nismo pitali njega o jednome.

To jest: Nismo ga pitali za jednoga svjedoka, ako za muslimana svjedoči samo jedan svjedok da je dobar, hoće li mu to vrijediti kod Allaha dž.š. na sudnjem danu.

## GLAVA

svjedočenja na porijekla, i rasprostranjeno dojenje i staru davnašnju nečiju smrt.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Dojila je mene i Ebu Selemeta žena imenom Suvejba Suvejbeta, Ebu Lehebova oslobođena robinja ." I GLAVA učvršćivanja sebe u njemu tj. I GLAVA o laganom i promišljenom čvrstom radu kada se radi o njemu, dojenju, jer su prava i dužnosti na osnovu srodstva po dojenju, naročito kod ženidbe, ista kao i na osnovu srodstva po rođenju od istoga oca i matere .

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, izvijestio nas je Hakem od Iraka, sina Malika, od Urveta, sina Zubejra, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Zatražio je dozvolu na mene meni da uniđe u posjetu u kuću Eflah, pa nisam dozvolila njemu. Pa je rekao: "Zar se zastireš kriješ od mene, a ja sam tvoj stric od dojenja

po dojenju, po mlijeku ?!" Pa sam rekla: "A kako to?" Rekao je: "Dojila je tebe žena moga brata Vaila sa mlijekom moga brata." Pa je rekla: "Pitala sam o tome poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Istinit je bio Istinu je rekao Eflah. Dozvoli mu!"

PRIČAO NAM JE Muslim, sin Ibrahima, pričao nam je Hemam, pričao nam je Katadete od Džabira, sina Zejda, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u vezi kćeri Hamze:

Neće biti dozvoljena tj. Nije dozvoljena meni. Zabranjeno je od dojenja što je zabranjeno od porijekla. Ona je kći moga brata od dojenja moga brata po mlijeku .

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Abdullaha, sina Ebu Bekra, od Amrete, kćeri Abdurahmana, da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, supruga Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, izvijestila nju da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, bio kod nje i da je ona čula glas čovjeka koji traži dozvolu da uniđe, da uđe u sobu Hafse. Rekla je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje: Pa sam rekla:

"O poslaniče Allaha, mislim ga da je to omsica taj-i-taj koji se smatra za strica Hafse od dojenja po dojenju ." Pa je rekla Aiša: "O poslaniče Allaha, ovo je čovjek koji traži dozvolu u tvoju sobu ili: kuću da uniđe ." Rekla je: Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Mislim ga omsica za strica tj. Mislim ga da je to omsica stric Hafse od dojenja." dakle: Mislim da je taj-i-taj stric, amidža Hafse po mlijeku. Pa je rekla Aiša: "Da je bio omsica tj. Da je omsica živ za njezinoga tj. za svoga strica od dojenja upitavši Aiša , unišao li bi na mene meni ?" Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Da. Zaista dojenje zabranjuje što je zabranjeno od dojenja."

To jest: Srodstvo po mlijeku zabranjuje stupanje u brak kao i srodstvo po rođenju, a s kim se ne dozvoljava brak, može se njemu dozvoliti da uniđe u posjetu.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan od Eš'asa, sina Ebu Ša'sa-a, od njegovoga oca, od Mesruka da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, rekla:

Unišao je na mene meni, tj. posjetio me je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a kod mene je jedan čovjek. Reкао je: "O Aišo, ko je ovaj?" Rekla sam: "Moj brat od dojenja po mlijeku ." Reкао je: "O Aišo, gledajte vi žene, tj. promislite ko su vaša braća. Pa dojenje je samo od gladi od gladovanja ." Slijedio je njega Muhameda, sina Kesirova Ibnu Mehdija od Sufjana.

Veli se da to znači da samo ono dojenje prouzrokuje srodstvo koje je izvršeno djetetu u njegovom dobu života kada mu je mlijeko jedina hrana bila za utišenje gladi.

svjedočenja objeđivača nabacivača krivnje za preljub , i kradljivca i preljubnika, i GLAVA govora Allaha, uzvišen je: "..... i ne primajte njima tj. od njih nikakva svjedočenja nikada, i ti su oni koji su pokvarenjaci. Osim onih koji su se pokajali poslije toga i popravili su se.....".

A bičevao je tj. dao je bičevati Umer trojicu: Ebu Bekreta, i Šibla, sina Mabeda, i Nafi'a za objeđivanje Mugireta, zatim je tražio pokajanje od njih i rekao je: "Ko se pokajao, primio sam tj. Ko se pokaje, primiću njegovo svjedočenje." I dozvoljavao je njega tj. svjedočenje - tj. primanje svjedočenja od - lica kažnjena za objeđivanje Abdullah, sin Utbeta, i Umer, sin Abdulaziza, i Seid, sin Džubejra, i Tavus, i Mudžahid, i Šabija, i Ikrimete, i Zuhrija, i Muharib, sin Disara, i Šurejh i Muavija, sin Kurreta. A rekao je Ebu Zinad: Stvar je kod nas u Medini takva da kada se vratio povratio objeđivač od svoga govora i tražio oprost za grijeh objede od svoga Gospodara, primilo se tj. primiće se njegovo svjedočenje. A rekao je Šabija i Katadete: Kada je učinio lažnom svoju osobu tj. Kada je sam sebe oglasio za lažova , bičevaće se i primiće se njegovo svjedočenje.

Prošlo vrijeme el-filul-madi u pogodbenim rečenicama ima značenje budućega vremena ili sadašnjega vremena. U daljem toku će se tako samo i prevoditi. To napominjem zbog onih koji to ne budu znali, a budu se služili sa ovim prevodom.

A rekao je Sevrija: Kada se bičevao rob, zatim se oslobodio, dozvoljava se njegovo svjedočenje. A ako se zatražio za sudiju čovjek kažnjavani, pa njegove osude presude su dozvoljene. A rekao je neki od ljudi tj. neki čovjek - veli se da se to odnosi na Ebu Hanifu : Neće se dozvoliti tj. Ne dozvalja se - Ne prima se na sudu svjedočenje objeđivača iako se pokajao. Zatim je rekao taj isti neki čovjek, tj. Ebu Hanife, suprotno tom svome stavu : Nije dozvoljeno vjenčanje bez dvojice svjedoka, pa ako se spario tj. vjenčao sa svjedočenjem dvojice kažnjenih, dozvoljeno je da vjenčanje bude ispravno . A ako se spario vjenčao sa svjedočenjem dvojice robova, nije dozvoljeno. A dozvoljavao je svjedočenje kažnjena, i roba i robinje za viđenje za vrijeme viđenja mlađaka ramadana mlađaka, mladog mjeseca ramazana .

I GLAVA kako će se poznati prepoznati njegovo pokajanje pokajanje objeđivača .

A već je izagnao poslao u izgnanstvo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bludnika preljubnika godinu. I zabranio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, govor tj. razgovaranje muslimana i Kaba, sina Malika, i njegova dva druga čak toliko dugo da je prošlo pedeset noći tj. pedeset dana .

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je Ibnu Vehb od Junusa. A rekao je Lejs veli se da ovo kaže Ibnu Vehb :

Pričao mi je Junus od Ibnu Šihaba, izvijestio me Urvete, sin Zubejra, da je jedna žena ukrala izvršila krađu u ratu Pobjede tj. za vrijeme oslobođenja Meke pa se dovela poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Zatim je zapovjedio pa se odsjela njezina ruka. Rekla je Aiša: Pa je bilo lijepo njezino pokajanje. I sparila udala se. I dolazaše poslije toga pa dizah dostavljah, izlagah njezinu potrebu k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Ukajla, od Ibnu Šihaba, od Ubejdulaha, sina Abdullaha, od Zejda, sina Halida, bio zadovoljan Allah od njega, od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da je on zapovjedio u vezi onoga ko je

učinio preljub, a nije se bio oženio, da se kazni za preljub sa bičevanjem stotinu udaraca i udaljenjem godinu dana, tj. progonstvom u tuđinu .

GLAVA:

Neće svjedočiti na svjedočenju nasilja nepravichnosti, tj. Neće pristati da bude svjedok činu, postupku s kojim se ne radi pravično kada se zasnvedočio tj. kada bude zatraženo da bude svjedok takvom postupku i činu .

PRIČAO NAM JE Abdan, pričao nam je Abdullah, izvijestio nas je Ebu Hajjan Tejmiija od Šabije, od Numana, sina Bešira, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Pitala je moja majka moga oca tj. tražila je moja majka od moga oca da pokloni, daruje neki poklon meni od svoga imanja iz svoje imovine . Zatim se pokazalo njemu da to učini premda je to bio odbio pa je poklonio njega dar meni. Pa je rekla:

"Neću se zadovoljiti tj. Ja se ne zadovoljavam da se poklon izvrši drukčije do da zasnvedočiš tj. do da, dok ne pozoveš za svjedoka Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio." Pa je uzeo za moju ruku, a ja sam dječak, pa je došao sa mnom tj. pa je doveo mene Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Zaista njegova majka, kći Ibnu Revahata pitala molila je mene neki poklon dar da dadnem, dam za ovoga tj. ovome dječaku ." Rekao je:

"Da li je za tebe tj. Da li u tebe ima još neko dijete osim njega?" Rekao je: "Da." Rekao je: Pa mislim ga Muhamed a.s. da je rekao: "Ne zasnvedočavaj me na nasilje na nepravichnost, tj. Ne traži me da ti budem svjedok u nepravichnom, nepravednom postupku ."

To znači da je nepravichno samo jednom djetetu svome dati neki dar mimo ostalu svoju djecu. Čak treba odbiti prisustvovanje kao svjedok takvom činu darovanja makar da je traženo da se bude svjedok. Čak nije Muhamed a.s. izuzetak postavio ni kada bi se radilo o djetetu koje je na izgled boljih vrlina od druge djece.

A rekao je Ebu Hariz od Šabije: "Neću prisustvovati tj. svjedočiti na nasilje nepravichnost ."

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete, pričao nam je Ebu Džemrete, rekao je: čuo sam Zehdema, sina Mudariba Mudaribova , rekao je: čuo sam Imrana, sina Husajna, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Najbolji vas od vas, između vas je moj naraštaj tj. generacija ljudi koji žive kao muslimani u moje vrijeme , zatim oni koji slijede njih dođu iza njih odmah , zatim koji slijede njih."

Rekao je Imran: Ne znam da li je spomenuo Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, poslije tj. poslije svoga naraštaja dva naraštaja ili tri. Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista poslije vas su narodi tj. doći će poslije vas narodi, postaće ljudi takvi da će varati i neće se povjeravati njima , i svjedočiće, a neće se tražiti od njih da svjedoče, i

zavjetovaće se, a neće izvršavati, i pojavice se pokazaće se u njima masnoća tj. debljina, gojaznost ."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Kesira, izvijestio nas je Sufjan od Mansura, od Ibrahima, od Abideta, od Abdullaha Mesudova , bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Najbolji od ljudi su moj naraštaj, zatim koji slijede njih, zatim koji slijede njih. Zatim će doći ljudi takvi da će pretjecati svjedočenje jednoga od njih njegovu zakletvu i njegova zakletva njegovo svjedočenje." Rekao je: I udaraše nas na svjedočenje i obavezu tj. zakletvu - a to znači: udaraše nas kada smo bili malena djeca zbog svjedočenja i zaklinjanja, kako to tumače neki komentatori .

## GLAVA

onoga što se reklo o svjedočenju laži lažnom svjedočenju zbog govora Allaha - moćan je i veličajan je -: "I koji neće svjedočiti ili: ne svjedoče laž tj. lažno ....", i GLAVA sakrivanja svjedočenja zbog Njegova govora: "..... i ne sakrivajte svjedočenje, a ko sakrije utaji, prikrije, odbije njega bez opravdana razloga , pa zaista on je takav da je griješno njegovo srce, a Allah je za ono što radite znalac zna .", "..... a ako nagnete tj. sagnete, okrenete ...." vaše jezike sa svjedočenjem tj. u svjedočenju, kolebate se da posvjedočite kako je pravo, Allah će vas kazniti .

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Munira, čuo je Vehba, sina Džerira, i Abdulmelika, sina Ibrahima, rekla su njih dvojica: pričao nam je Šubete od Ubejdulaha, sina Ebu Bekra sina Enesa, od Enesa, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Upitao se tj. Upitan je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, o velikim grijesima. Rekao je: "Udruživati sa Allahom tj. vjerovati da je nešto ili neko saučesnik sa Jedinim Bogom u stvaranju i upravljanju svemirom , i nepokoravanje roditeljima, i ubijanje osobe i svjedočenje laži." Slijedio je njega Vehba Džerirovoga Gunder, i Ebu Amir, i Behz i Abdusamed od Šubeta.

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Bišr, sin Mufedala, pričao nam je Džurejrija od Abdurrahmana, sina Ebu Bekreta, od njegova oca, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zar ne! Pazite! Obavijestiću vas za najveće velike grijeha tj. o najvećim velikim grijesima ." Tri puta je ponovio da im što više privuče pažnju . Rekli su: "Da, o poslanice Allaha." Rekao je:

"Udruživati Udruživanje sa Allahom a to u stvari znači: mnogoboštvo , i nepokoravanje roditeljima." I sjeo je, a bio je naslonjen, pa je rekao: "Zar ne! Pazite, Pažnja! I govor laži tj. lažan govor ." Rekao je: Pa neprestano ponavljaše nju tu riječ čak da smo rekli: "Da je on ušutio tj. Da hoće ušutiti, prestati !" A rekao je Ismail, sin Ibrahima: Pričao nam je Džurejrija, pričao nam je Abdurahman.

## GLAVA

svjedočenja slijepca slijepog čovjeka , i njegove stvari, i njegova braka tj. i njegova sklapanja braka s nekim , i njegova sklapanja braka tj. i da on vjenča nekog, da sklopi brak između dvije osobe , i njegovoga davanja prisege, i njegovoga primanja u objavljivanju molitve i drugoga osim njega, i GLAVA onoga što se poznaje sa glasivima po glasovima, po glasu .

A dozvoljavao je njegovo slijepčevo svjedočenje Kasim, i Hasen, i Ibnu Sirin, i Zuhrija i Ata'. A rekao je Šabija: Dozvoljeno je njegovo svjedočenje kada je bio tj. kada je pametan razuman . A rekao je Hakem: Poneka stvar je takva da je dozvoljeno u njoj tj. za nju njegovo svjedočenje . A rekao je Zuhrija: Da li si smatrao tj. Da li smatraš Ibnu Abasa da je svjedočio na neko svjedočenje da li odbijaše ti njega tj. da li bi ti odbio njega kao svjedoka . Ovdje se misli na stanje Ibnu Abasovo kada je bio oslijepio. A bio je Ibnu Abas običaja da pošalje nekoga čovjeka kada je zašlo Sunce pa se mrsio na osnovu izjave onoga čovjeka . I pitaše za zoru, pa kada se reklo: izašla je nastupila je , klanjao je klanjao bi dva naklona tj. dva rekata . A rekao je Sulejman, sin Jesara: Tražio sam dozvolu na Aišu tj. da uniđem u posjetu Aiši , bio zadovoljan Allah od nje, pa je poznala moj glas. Rekla je: "Sulejmane! Uđi, pa tj. jer ti si posjedovani tj. ti si rob , nije ostalo na tebi ništa od otkupnine ."

Ili: "Sulejmane, uniđi, uđi, pa ti si rob. Nije ostalo na tebi ništa." Ovo su neki protumačili da znači: Tebi nije zabranjeno da uniđeš - nema tebi grijeha - jer si ti rob. "Šej'un" znači stvar, a znači i nešto, a u niječnoj rečenici znači ništa. U daljem toku će se tako i prevoditi ta riječ. .

A dozvoljavao je Semurete, sin Džunduba svjedočenje žene zamotane u nikab - pokrivač za lice koji pokriva lice do polovine nosa.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ubejda sina Mejmuna, izvijestio nas je Isa, sin Junusa, od Hišama, od njegova oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Čuo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, jednoga čovjeka da čita u Bogomolji pa je rekao:

"Pomilovao ga Allah! Zaista već je podsjetio mene taj i taj ajet odlomak što sam oborio tj. zaboravio, smetnuo bio s uma njih iz sure te i te tj. iz toga i toga poglavlja Kur'ana ." A povećao je tj. dodao je još Abad, sin Abdullaha, od Aiše: Klanjao je noću Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, u mojoj sobi, pa je čuo glas Abada koji klanja u Bogomolji tj. koji je klanjao u taj čas u Bogomolji , pa je rekao:

"O Aišo! Da li je ovo glas Abada?" Rekla sam: "Da." Rekao je: "Bože moj, pomiluj Abada!"

PRIČAO NAM JE Malik, sin Ismaila, pričao nam je Abdulaziz, sin Ebu Selemeta, izvijestio nas je Ibnu Šihab od Salima, sina Abdullaha, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Bilal poziva u noći tj. izgovara poziv za jutarnju molitvu dok je još noć za vrijeme mjeseca posta , pa jedite i pijte do trenutka kada počne da poziva - ili je rekao: do časa dok čudnete poziv Ibnu Umi Mektum tj. dok ne počne učiti ezan Ibnu Umi Mektum . A bio je Ibnu Umi Mektum čovjek slijep, neće pozivati neće učiti ezan do da reknu dok ne reknu njemu ljudi: "Osvanuo si tj. Nastupila ti je zora ."

PRIČAO NAM JE Zijad, sin Jahja-a, pričao nam je Hatim, sin Verdana, pričao nam je Ejub od Abdullaha, sina Ebu Mulejketa, od Misvera, sina Mahremeta, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Stigle su na Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kabanice kaftani, neke vrste gornje odjeće , pa je rekao meni moj otac Mahremete: "Kreni sa nama, možda će da daruje nama od njih nešto." Pa je stajao moj otac na vratima tj. pred vratima , pa je progovorio. Pa je prepoznao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, njegov glas. Pa je izašao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, a sa njim je bio, tj. i nosio je jedan kaftan kabanicu, taj ogrtač , i on pokazuje njemu njegove ljepote, i on govori:

"Sakrio sam ovo ili: ovaj za tebe. Sakrio sam ovo za tebe tebi ."

## GLAVA

svjedočenja žena i GLAVA Njegovog govora, uzvišen je: "... pa ako nisu bila dva čovjeka, pa čovjek i dvije žene.....".

PRIČAO NAM JE Ibnu Ebu Merjem, izvijestio nas je Muhamed, sin Džafera, rekao je: izvijestio me Zejd od 'Ijada, sina Abdullaha, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je on rekao:

"Zar nije svjedočenje žene kao polovina svjedočenja čovjeka?" Rekli smo: "Da." Rekao je: "Pa to ti je od okrnjenja njezine pameti."

## GLAVA

svjedočenja robinje i robova.

A rekao je Enes: Svjedočenje roba je dozvoljena stvar, tj. dozvoljeno je kada je bio tj. kada bude pravedan. A dozvoljavao je njega svjedočenje roba Šurejh i Zurarete, sin Evfa-a. A rekao je Ibnu Sirin: Njegovo svjedočenje je dozvoljeno, osim roba koji svjedoči za tj. u prilog svoga gospodara. A dozvoljavao je njega taj postupak svjedočenja Hasen i Ibrahim u slučaju kada se radi o niskoj tj. neznatnoj stvari. A rekao je Šurejh: Svi ste vi sinovi robova i robinja.

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Ibnu Džurejdža, od Ibnu Ebu Mulejketa, od Ukbeta, sina Harisa. - H - A pričao nam je Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Jahja, sin Seida, od Ibnu Džurejdža, rekao je: čuo sam Ibnu Ebu Mulejketa, rekao je: pričao mi je Ukbete, sin Harisa, ili: čuo sam ga od njega da je on sparao oženio Umu Jahja-a, kćer Ebu Ihaba. Rekao je:

Pa je došla jedna crna robinja, pa je rekla: "Već sam zadojila ili: dojila vas dvoje." Pa je spomenuo to Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa se okrenuo od mene.

Rekao je: Pa sam se odstranio tj. postavio prema njegovom licu , pa sam spomenuo to njemu. Rekao je:

"A kako, a već je tvrdila da je ona zadojila vas dvoje?!" Pa je zabranio njemu nju.

## GLAVA

svjedočenja dojlje.

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Umera, sina Seida, od Ibnu Ebu Mulejketa, od Ukbeta, sina Harisa, rekao je:

Spario tj. Oženio sam jednu ženu, pa je došla jedna druga žena pa je rekla: "Zaista ja sam već zadojila vas dvoje." Pa sam došao Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: A kako da ti ostane kao supruga , a već se reklo da ste oboje zadajani od iste žene ?! Pusti je od tebe tj. od sebe "; ili slično njemu tome izrazu je rekao .

## HADIS O POZNATOJ LAŽI

Riječ je o laži u kojoj se tvrdilo da je Aiša r.a., žena Muhameda a.s. učinila blud, preljub sa drugom Muhameda a.s. Safvanom, sinom Muatala, za vrijeme jednoga putovanja. Tu laž su izmislili licemjerci - u stvari nevjernici koji su u Medini primili Islam prividno, bez uvjerenja, ubjeđenja, samo zbog toga što je većina stanovnika primila Islam - a tu su laž jedno vrijeme širili i lakovjerni i naivni neki muslimani u Medini. Taj hadis će se češće puta u daljem toku ponavljati. U daljem toku ovaj će se hadis prevoditi samo sa izrazom hadisi-ifk, ili: hadis o poznatoj laži. Dakle, jedan od ta dva izraza će se upotrijebiti, a neće se više davati o tome posebna objašnjenja.

## GLAVA

opravdavanja žena, nekih od njih za neke.

To jest: GLAVA u kojoj se govori i o tome kada jedne žene opravdavaju druge žene, kada ih brane od laži, kada izjavljuju za njih da su one pravedne, moralno ispravne, čiste. A izjavljivanje za nekoga da je moralno ispravan i čist je, takođe, svjedočenje, pa se zato ovdje i navodi ovaj hadis.

PRIČAO NAM JE Eburebi Sulejman, sin Davuda, a urazumio je mene neki dio njega Ahmed tj. a dao mi je Ahmed da razumijem neki dio sljedećeg hadisa , pričao nam je Fulejh, sin Sulejmana, od Ibnu Šihaba Zuhrije, od Urveta, sina Zubejra, i Seida, sina Musejeba, i Alkameta, sina Vakasa, Lejsije, i Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, supruge Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kada su rekli za nju njoj pripadnici laži tj. tvorci te laži ono što su rekli, pa je očistio nju Allah od njega od toga što su joj rekli, pripisivali .

"Ifkun", po nekima, znači takvu laž kojom se izvrću prave činjenice da se tako odvrati od prave istine neko. "Ehlul-ifki" su oni koji takvu laž izmisle i šire je. U daljem toku izraz "ehlul-ifki" će se prevoditi sa izrazima lažovi, lašci, klevetnici.

Rekao je Zuhrija: A svaki od njih je pričao meni grupu tj. odlomak, dio od njezinog hadisa ili: od njezinoga pričanja , a neki od njih je pamtljiviji od nekoga i čvršći

staljniji za njega slijeđenjem po tragu, ustopice; ili: i čvršći za njega pričanjem . I već sam upamtio od svakoga pojedinoga od njih hadis tj. neki dio ovoga hadisa koji je svaki od njih pričao meni od Aiše. I neki dio njihovog hadisa ili: pričanja potvrđuje neki. Tvrdili su da je Aiša rekla: Bio je tj. Bio bi poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je htio da izađe na kakvo putovanje, bacao bi kocku ždrijeb među svoje supruge, pa na koju od njih je izašao bi izašao njezin dio tj. ždrijeb izašao bi s njom tj. poveo bi nju sa sobom . Pa je bacio kocku ždrijeb među nas u nekoj vojni ratu što je vojevao nju tj. na koju je spremao pohod , pa je izašao moj dio tj. ždrijeb, dakle: pala je kocka da ja idem s njim . Pa je izašla sa njim poslije što se spustila zavjesa tj. pošto je već bio objavljen ajet o tome da se sa muškarcima žene usmeno sporazumijevaju iza zavjese, zastora - a ne izravno . Pa je se nosim u jednoj nosiljki i spuštam se u njoj tj. u tom putovanju na vojni pohod ja sam nošena na devi u jednoj zatvorenoj nosiljki-hevdedžu - i u toj nosiljci su me i spuštali na zemlju po potrebi . Pa smo putovali, te kada je završio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, tu svoju vojnu, i vratio se, i približili smo se Medini, objavio je za polazak nakon odmaranja na jednom mjestu, tj. objavio je da se počne spremati za polazak . Pa sam ustala u času kada su objavili za polazak odlazak, pokret , pa sam išla dok sam prešla tu vojsku tj. dok sam se izdvojila od vojske . Pa pošto sam izvršila svoju stvar tj. pošto sam obavila prirodnu nuždu , došla sam do samara deve na kojoj sam jašila, jahala u nosiljki , pa sam dotaknula svoja prsa, pa kadli se đerdan moj od oniksa Azfara Ezfar, ili Zafar ili Zifar je grad u Jemenu iz kojega je oniks bio na cijeni već prekinuo. Pa sam se vratila, pa sam sebi tražila svoj đerdan ogrlicu , pa je zadržalo mene njegovo traženje. Pa su došli oni koji su samarili za mene tj. koji su stavljali samar na moju devu , pa su natovarili moju nosiljku, pa su osamarili tj. natovarili nju na moju devu jašijah jahah više puta . A oni mišljaše računase mene da sam ja u njoj u nosiljki, u nosiljci . A bile su žene tada lagane, nisu bile teške i nije pokrivalo njih meso. I jele su samo malenkost malo od hrane. Pa nisu našli ružnom tj. osjetno laganom ljudi kada su podigli nju nosiljku, nisu osjetili osjetno smanjenom težinu nosiljke, pa su natovarili nju ne opažajući to, i stavili su nosiljku na devu, a Aiša r.a. nije bila u nosiljki . A bila sam djevojka tj. žena mladih godina. dakle: Bila sam mlada. Pa su poslali tj. podigli, potjerali moju devu i krenuli su otišli su, otputovali su . Pa sam našla svoj đerdan poslije što je ustrajala vojska tj. pošto je prošla, otišla sva vojska . Pa sam došla njihovom odsjedalištu odsjedištu, tj. na mjesto gdje su bili odsjeli, gdje su odmarali , a nije u njemu ni jedan čovjek ostao, tj. a kadli tu nema nikoga . Pa sam upravila mome odsjedalištu svome mjestu koje je to što sam bila u njemu tj. uputila sam se pravo na mjesto gdje sam bila odsjela . Pa sam mislila smatrala, znala da će oni izgubiti mene tj. da će vidjeti da su me izgubili, da me nema pa će se vratiti k meni. Pa dok sam ja sjedačica tj. dok sam sjedila , savladala su me moja dva oka, pa sam zaspala. A bio je Safvan, sin Muatala, Sulemija Sulemović , zatim Zekvanija Zekvanović , iza vojske otragu, ozad vojske - tj. u zaštitnici te vojske . Pa je osvanuo kod moga odsjedališta odsjedišta , pa je vidio crninu čovjeka tj. lica spavača, pa je došao meni. A viđavaše tj. A viđavao je, vidio je, gledao je mene prije zastora tj. prije nego je propisano i naređeno da žene govore sa muškarcima iza zastora, iza zavjese ako muškarac nije bliži rođak . Pa sam se probudila sa njegovim izgovaranjem rečenice: "Inna lillahi ve inna ilejhi radžiun", kada je natjeravao na koljena svoju samaricu devu .

Rečenica: "Inna lillahi ve inna ilejhi radžiune", izgovara se kada čovjek zapadne u kakvu nezgodu, nepriliku, nesreću - a ta rečenica znači: "Mi smo Allahovi i mi se k Njemu vraćamo!" U daljem tekstu neće se davati više ovo objašnjenje uz ovaj izraz i riječ, a prevodiće se tako što će se ta riječ "istirdža" prevoditi sama sobom, tj. sa "istirdža", jer je to jedna vrsta stručnoga izraza u arapskom jeziku za određenu rečenicu, frazu, a stručni se izrazi obično prenose iz jezika u jezik ako se ne mogu lako prevesti i pretočiti.

Pa je pogazio njezinu ruku tj. Pa je Safvan stao na prvu nogu svoje deve, kamile da bi Aiša r.a. mogla slobodnije i lakše uzjahati , pa sam uzjahala nju. Pa je otišao krenuo da vodi tj. vodeći sa mnom samaricu devu, kamilu natovarenu - tj. vodeći mene na svojoj devi dok smo došli vojsci poslije što su odsjeli odsjedajući u prsima podneva u početku, u prvom dijelu podnevne žege, vrućine . Pa je propao onaj ko je propao iznoseći o meni i o Safvanu ono što je iznio i izmislio . A bio je onaj koji je upravljao tj. izmislio i vršio tu laž Abdullah, sin Ubejja, i to onaj što je sin Selule. Selula mu je majka . Pa smo došli u Medinu. Pa sam se razboljela u njoj mjesec tj. Pa sam bila bolesna u Medini jedan mjesec dana po dolasku sa toga putovanja , a ljudi za to vrijeme izlijevaju tj. šire od govora lažova tj. prepričavaju govor klevetnika . I baca u sumnju mene u mojoj boli tj. Budući da nisam znala šta se priča, bilo mi je sumnjivo u toj mojoj bolesti jedino to da zaista je ne vidim od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, dobrotu ljubaznost koju vidah od njega kada se razbolim. Samo uniđe pa pozdravi tj. Uniđe, uđe, pa samo pozdravi , zatim rekne: "Kako si ti ta?" Ne opažam ni za kakvu stvar od toga što govore lažovi o meni sve do časa dok sam prizdravila tj. pridigla se od bolesti, oporavila se . Pa sam izašla ja i Umu Mistah prema Menasiu a to mjesto izvan Medine je bilo naše mjesto obavljanja nužde tj. naš javni nužnik . Ne izlazimo osim noću do noći osim od večeri do večeri, tj. samo po noći izlazimo tamo . A to je bilo prije nego što smo počeli da uzimamo tj. gradimo nužnike blizu blizu naših svojih kuća, i naša stvar u vezi nužnika bila je stvar prvih Arapa koji nisu imali nužnika nego su nuždu vršili u pustinji u polju ili u udaljavanju tj. ili u mjestu udaljenom od kuće i ljudi . Pa sam pošla tamo ja i Umu Mistah, kći Ebu Ruhma, idemo tj. idući nas dvije , pa je posrnula ona u svome plaštu tj. vunenom kaputu pa je rekla: "Propao ili: Posrnuo, strmoglavio se Mistah!" Mistah je sin te žene Umu Mistah. Pa sam rekla njoj: "Loše je tj. Ne valja to što si rekla! Zar da psuješ grdiš jednoga čovjeka što, tj. koji je prisustvovao borbi na Bedru?" Pa je rekla: "O ona tj. O ti ! Zar nisi čula šta su rekli tj. šta govore lažovi, klevetnici o tebi ?"

Među klevetnicima je bio i Mistah, pa ga je zato grdila njegova vlastita majka Umu Mistah. Mistah je, u stvari, bio lakovjeran i naivan pa je nasjeo smicalicama dvoličnjaka i širio je tu njihovu laž bez provjeravanja onoga što je čuo da se priča. Da je Mistah bio dobar musliman, vidjeće se na kraju samoga ovoga hadisa. Lakovjernost ga je samo navela na ovaj veliki grijeh.

Pa je izvijestila Umu Mistah mene za govor tj. o govoru laži na mene . Pa sam sebi povećala još jednu bolest uz svoju bolest tj. sa svojom dotadašnjom bolešću . Pa pošto sam se vratila do svoje kuće tj. u svoju sobu , unišao je na mene tj. posjetio me je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je pozdravio, pa je rekao: "Kako si ti ta?" Pa sam rekla: "Dozvoli mi, k mojim roditeljima da učinim posjetu ." Rekla je: A ja tada kad sam to saznala hoću da se uvjerim u tu vijest od strane njih dvoga tj. od strane oca i matere da li se to stvarno priča . Pa je dozvolio meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam došla svojim roditeljima, pa sam rekla svojoj majci: "Šta je to što pričaju njega ljudi?" Tj.: "O čemu to pričaju ljudi?" Pa je rekla: "O kćerčice, olakšaj na tvoju tj. svoju osobu ovu stvar ovaj slučaj . Pa tako mi Allaha Ili: Jer tako mi Allaha zaista malo je bilo što išta od slučaja - tj. rijedak je slučaj da je bila jedna žena ikad čista tj. lijepa, ugledna - voljena kod čovjeka muža koji voli nju, a imala je inoće, pa da joj se drukčije dogodilo osim to da su mnogo činile one - inoće na nju tj. njoj kleveta i podvala ." Pa sam rekla: "Slava Allahu! I zaista već pričaju ljudi o ovome?!" Rekla je: Pa sam prenoćila tu noć tako da sam čak osvanula ne prekida se meni suza i nisam podvukla surmu sa snom po očnim kopcima, tj. i nisam tu nimalo spavala , zatim sam osvanula. Pa je pozvao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Aliju, sina Ebu Taliba, i Usameta, sina Zejda, kada se usporila objava tj. kada se zadržala, kada nije dolazila neko vrijeme objava od Uzvišenog

Boga - pozvao je Muhamed a.s. Aliju i Usameta da se zdogovore dogovore s njima dvojicom o rastavi njegove porodice tj. o rastavljanju braka sa svojom ženom Aišom r.a. . Pa što se tiče Usameta, pa pokazao je na njega tj. njemu, Muhamedu a.s. za ono dobro koje zna u svojoj osobi tj. u sebi iz ljubavi za njih za svu porodicu Muhameda a.s., a ne samo za Aišu r.a. . pa je rekao Usamete: "Tvoja porodica tj. Tvoja žena Aiša , o poslaniče Allaha, i takva je da ne znam tako mi Allaha ništa drugo osim dobro o njoj ." A što se tiče Alije, sina Ebu Taliba, pa rekao je: "O poslaniče Allaha, nije stijesnio Allah na tebe tj. nije te obavezao da moraš s njom živjeti, ili: nije natovarilo na tebe propis da se ne možeš razvjenčati , i osim nje su mnoge žene, i pitaj o njoj njezinu robinju, biće istinita tj. reći će istinu tebi." Pa je pozvao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, Beriru ime Aišine robinje pa je rekao:

"O Berira! Da li si vidjela u nje o njoj, u vezi nje ikakvu stvar tj. išta što izaziva pobuđuje sumnju tebi?" Pa je rekla: "Ne, tj. Nisam tako mi Onoga koji je poslao tebe sa istinom. Nisam vidjela od nje nikakav posao što omalovažavam kudim njega na nju tj. njoj mnogobrojnije više od toga da je ona djevojka tj. žena mlade godine, zaspje zaspje, usnije od tijesta, pa dođe pokućarica ovca koja se navadila ulaziti u kuću , pa pojede njega tijesto ." To znači: "Ne znam joj za veću grešku od ove: nekad zaspje, zaspje, a zaboravi skloniti tijesto, pa dođe pokućerica ovca pa joj pojede tijesto." Pa je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od njegovoga dana tj. toga istoga dana kada je razgovarao s Alijom, Usametom i Berirom , pa je tražio ispriku izvinjenje, opravdanje za sve što poduzme za obranu časti od Abdullaha, sina Ubejja, Abdullah koji je sin Selule.

Neki kažu da "ista'zere" znači i: tražiti pomoć. Prema tome bi onda zadnja rečenica mogla da se i ovako prevede: ....., pa je zatražio pomoć - za obranu časti - od Abdullaha, sina Ubejja, koji je sin Selule.

Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko će ispričati izvinuti, opravdati - ili: Ko će pomoći mene u odbrani časti od čovjeka koji je takav da je doprlo meni njegovo vrijeđanje u odnosu na moju porodicu tj. ženu ? Pa tako mi Allaha nisam znao tj. ne znam na moju porodicu tj. o svojoj ženi ništa drugo osim dobro. I već su spomenuli čovjeka misli na Safvana, koji je takav da nisam znao na njega tj. ne znam o njemu ništa drugo osim dobro, i ne ulazaše na moju porodicu tj. i ne posjećivaše moju ženu on drukčije osim sa mnom." Pa je ustao Sad, sin Muaza, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha, ja tako mi Allaha ispričaću te od njega. Ako je bio taj čovjek iz Evsu Sad, sin Muazov je bio iz plemena Evs, udarili smo njegov vrat tj. odsjeći ćemo mu glavu, ubićemo ga . A ako je bio iz naše između naše braće Hazredža, zapovjedićeš nam, pa ćemo učiniti tj. izvršiti u odnosu na njega tvoju zapovjed." Pa je ustao Sad, sin Ubadeta, a on je gospodin tj. poglavica plemena Hazredža, a bio je prije toga tj. prije ovoga slučaja dobar čovjek, ali je ponijela njega zagrijanost tj. zaniijela i obuzela ga je zagrijanost za svoje pleme - plemenski fanatizam paganskog vremena , pa je rekao:

"Slagao si tj. Lažeš , zaista život Allaha je moja zakletva, tj. tako mi vječnosti Allahove, tako mi Allaha nećeš ubiti njega i nećeš moći na to tj. i nemaš moći za to, za tako nešto ." Pa je ustao Usejd, sin Hudajra, pa je rekao Sadu, sinu Ubadeta :

"Slagao si, zaista život Allaha je moja zakletva . Tako mi Allaha zaista ubićemo svakako njega. Pa zaista ti si dvoličnjak, prepireš se da spriječiš opravdanu kaznu od

dvoličnjaka tj. prepireš se i boriš se za dvoličnjake, braniš dvoličnjake, licemjerce, licemjere ."  
Pa su se ustalasila uzbunila ta dva plemena: Evs i Hazredž, čak su namjeravali htjeli, bili odlučili da se pobiju, bore međusobno . A poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za to vrijeme još je bio na govornici propovjedaonici svoje džamije . Pa je sišao, pa je dao spuštati njih tj. pa je smirivao njih, umekšavao, ublažavao ih je dok su ušutjeli oni i ušutio je i on . I plakala sam moj dan tj. taj cijeli dan , ne presijeca ne prekida se meni suza, i ne podvlačim surmu na očne kapke sa spavanjem. Pa su osvanuli kod mene moji roditelji doslovno: moja dva oca, tj. otac i mati, a to znači: moji roditelji , već sam plakala dvije noći i dan tako da mislim da je taj plač rascjepljivač moje jetre tj. da mi taj plač istrga jetru . Rekla je: Pa dok su njih dva roditelja dva sjedača kod mene tj. dok roditelji sjede tako kod mene , a ja plačem, kadli zatraži dozvolu da uniđe k meni jedna žena od Pomagača. Pa sam dozvolila njoj, pa je sjela plače tj. plačući sa mnom. Pa dok smo mi tako u tom stanju , kadli uniđe uđe poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je sjeo tj. pa sjede . A nije sjeo kod mene od dana kada se reklo o meni ono što se reklo prije nje prije ove sjednice, tj. prije ovoga sjedanja sada . A već je ostao jedan mjesec a da se ne objavljuje od Uzvišenog Allaha k njemu o mome stanju tj. o mojoj stvari, o mome slučaju nijedna stvar tj. ništa . Rekla je: Pa je izrekao očitovanje formulu za ispovijedanje vjere, tj. rekao je: "Ešhedu en la ilahe illellahu. Nema božanstva osim Allaha!" , zatim je rekao:

"O Aišo, pa zaista ono stvar je takva da je doprlo meni od tebe tj. o tebi tako i tako to i to . Pa ako si bila čista tj. nevinna , pa očistiće tebe pokazaće, objaviće tvoju čistoću, nevinost Allah. A ako si bila zapala učinila grešku mimo običaj , pa traži oprost od Allaha, i pokaj se k Njemu, pa ili: jer zaista rob sluga Božiji kada je priznao za svoj grijeh, zatim se pokajao, pokajao se Allah na njega tj. primio je pokajanje Allah njemu - tome robu, ili: primio je pokajanje toga roba ."

Pa pošto je svršio završio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, svoju besjedu svoj govor , podigla se tj. presjekla se, prekinula se moja suza tako da ne osjećam od nje ni jednu kaplju tj. potpuno su mi prestale teći suze . I rekla sam svome ocu:

"Odgovori od mene tj. ispred mene, ili: za mene poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je: "Tako mi Allaha ne znam šta da govorim tj. šta da kažem, rekнем poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa sam rekla svojoj majci: "Odgovori od mene poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u vezi onoga što je rekao." Rekla je: "Tako mi Allaha ne znam šta da od govorim poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Doslovno i u ovom i u prethodnom slučaju treba da se rekne: "Šta da govorim za poslanika Allaha - tj. poslaniku Allaha." Rekla je: A ja sam djevojka tj. žena mladoga zuba tj. mlade godine, mlada , ne čitam mnogo od Kur'ana. Pa sam rekla: "Zaista ja tako mi Allaha, zaista već sam znala tj. već znam da ste vi čuli ono što pričaju njega ljudi što pričaju ljudi , i udostojanstvenilo se tj. i ustalilo se, ucijepilo, urezalo se to u vaše duše, i potvrdili ste kao istinu njega tj. i vjerujete to što ljudi pričaju . I zaista ako rekнем vama: ja sam zaista čista - a Allah zna zaista sam ja zaista čista! - nećete potvrditi kao istinu meni u tome tj. nećete mi vjerovati to . A zaista ako priznam vama za posao o kojem nemam ni pojma - i Allah zna da sam ja čista od toga što o meni pričaju - zaista potvrdićete kao istinu svakako meni tj. a ako vam rekнем da sam to učinila - a nisam - vi ćete mi to svakako vjerovati . Tako mi Allaha ne nalazim za mene tj. za sebe i za vas drugoga primjera osim oca Jusufova tj. Jakova, oca Josifova kad je rekao: "... pa lijepo strpljenje je moj postupak u ovom slučaju , a Allah je onaj od koga se traži pomoć na ono što tj. protiv onoga što vi opisujete tj. pričate ." Zatim sam se okrenula na svojoj postelji, a ja se nadam tj. nadajući se da će očistiti mene Allah, ali tako mi Allaha nisam mislila da će spustiti o mome stanju jednu

objavu. I zaista ja sam omalovaženija neznatnija u mojoj osobi tj. sama u sebi, sama sobom od toga da se govori u Kur'anu o mojoj stvari.

To jest: Sama u sebi znam da nisam vrijedna da se u Kur'anu govori o mojoj stvari, o mom slučaju.

Ali se ja nadah da vidi tj. da usnije, sanja poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u spavanju u snu kakvo snoviđenje koje znači da čisti mene Allah da me Allah prikazuje, prikaže nevinom njemu u snu. Pa tako mi Allaha nije ostavio nije bio ni napustio svoje mjesto sjedenja, a niti je izašao ijedan iko prisutan od porodice ili stanovnika te kuće ili: sobe dok se spustila na njega objava od Uzvišenoga Stvoritelja.

To jest: Poslije našega razgovora i objašnjavanja prije nego je iko izašao iz sobe, već mu se počela spuštati i dolaziti objava koja mu odavno nije dolazila.

Pa je uzelo njega ono što uzimaše njega od teškoće uznemirenja prilikom primanja objave, čak da zaista pada od njega kao biser kaplje od znoja u zimskom danu. Pa pošto se otkrilo otklonilo, dalo da ode to teško stanje od poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a on se smije nakon što je primio objavu i nakon što je prestalo teško stanje u kojem se nalazio prilikom primanja objave. Pa je bila prva riječ što je progovorio nju tj. što je počeo govor s njom - to da je rekao meni:

"O Aišo, zahvali Allahu, pa već je očistio tebe Allah." Pa je rekla meni moja majka: "Ustani k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio." Pa sam rekla: "Ne! Tako mi Allaha neću ustati k njemu, i neću zahvaliti nikome osim Allahu." Pa je spustio tj. objavio Allah, uzvišen je:

"Zaista oni koji su došli sa laži tj. koji su donijeli laž o Aiši su grupa jedna od vas....", ajete odlomke Kur'ana iz sure - poglavlja Nur. Pa pošto je spustio Allah ovo o mojoj čistoti nevinosti, rekao je Ebu Bekr Sidik Preistiniti, Preiskreni, bio zadovoljan Allah od njega, a trošao je a trošio je na Mistaha, sina Usaseta, zbog njegova srodstva od njega tj. njemu - a to znači: A Ebu Bekr je materijalno pomagao Mistaha zbog njegova srodstva njemu, jer mu je Mistah bio rođak:

"Tako mi Allaha neću trošiti na Mistaha nijednu stvar ništa nikada poslije onoga što je rekao za Aišu o Aiši ono što je rekao, tj. poslije ovoga slučaja u kojem je i Mistah uzeo učešća šireći laž o Aiši. Pa je spustio Allah, uzvišen je:

"I neka se ne zaklinju vlasnici dobrote tj. imetka, bogatstva od vas i širine tj. moći, mogućnosti .....", do Njegovoga govora: "veliki opraštač, milostiv."

To jest: Objavio je Uzvišeni Allah tada taj cijeli ajet do kraja, do zadnjih riječi: "veliki opraštač, milostiv". Ajet ovdje nije u cijelosti naveden, pa nije u cijelosti ni preveden. Kratak sadržaj je: Neka se ne zaklinju imućni da će prestati da daju svoju pomoć svojim siromašnim rođacima izbjeglicama, neka pređu preko njihovih grešaka i neka im oprostite; zar ne volite da oprostite Allah vama; Allah je veliki opraštač i milostiv. Riječ u originalu "ve la je'teli" može da znači: i neka ne uskraćuje. Prema tome drugome značenju onda početak odlomka ajeta znači: I neka ne uskraćuju imućni između vas da daju materijalnu pomoć svojim siromašnim rođacima izbjeglicama....

Pa je rekao Ebu Bekr Sidik Iskreni, Istiniti: "Da, tako mi Allaha zaista ja zaista volim da oprašta Allah meni." Pa je vratio k Mistahu ono davanje pomoći koje tecijaše

njemu. To jest: Pa pošto je objavljen navedeni ajet, Ebu Bekr je počeo da opet daje materijalnu pomoć koju mu davaše prije ovoga cijeloga slučaja. I bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, takav da pita tj. i u ovom cijelom slučaju pitaše, raspitivaše Zejnebu, kćer Džahša o mojoj stvari, pa je rekao:

"O Zejnebo! Šta si znala? Šta si vidjela?" Tj. "Šta znaš? Šta vidiš, misliš o Aiši?" Pa je rekla: "O poslaniče Allaha! Čuvam moj svoj sluh i moj vid od grijeha. Tako mi Allaha nisam znala u odnosu na nju osim dobra ništa drugo." Rekla je: A ona je ta koja se ravnaše sa mnom koja bijaše slična meni u ljepoti i pristalosti kod Božijeg poslanika a.s., pa je sačuvao nju Allah sa pobožnošću od grijeha neobjektivnosti, tj. zbog njezine pobožnosti, Allah ju je sačuvao da me ne kleveće, iako se ona natjecala sa mnom za naklonost Muhameda a.s. Rekao je Eburrebi' Sulejman, sin Davuda : A pričao nam je Fulejh od Hišama, sina Urveta, od Urveta, od Aiše i Abdullaha, sina Zubejra, slično njemu tj. slično navedenom pričanju. Rekao je Eburrebi' : A pričao nam je Fulejh od Rebiata, sina Ebu Abdurahmana, i od Jahja-a, sina Seida, od Kasima, sina Muhameda sina Ebu Bekra, slično njemu.

GLAVA:

Kada je očistio jedan čovjek nekoga čovjeka, dosta je njemu.

To jest: Dosta je jednome čovjeku da o njemu dadne povoljno mišljenje samo jedan čovjek. O ovome su podjeljena mišljenja pravnika. Ebu Hanife i Ebu Jusuf su navedenoga mišljenja, dakle slažu se sa Buharijom. Hanefit Muhamed, i Šafija i Malikije kažu da treba dvojica ljudi da dadnu povoljno mišljenje za jednoga čovjeka, pa da mu to bude dosta.

A rekao je Ebu Džemilete: Našao sam bačenoga tj. bačeno novorođenče. Pa pošto je vidio mene Umer, rekao je: "Možda pećinica špiljica da u sebi ima neke poteškoće neka zla." Kao da on Umer sumnjiči mene. Rekao je moj poznavalac tj. moj starješina, moj pretpostavljeni : "Zaista on je dobar čovjek." Rekao je: "Tako! Idi tj. nosi dijete, a na nas je njegov trošak tj. a mi ćemo ti iz državne blagajne plaćati troškove njegovoga izdržavanja."

Ovaj postupak Umera r.a. je podloga onih pravnika koji kažu da je dovoljno da jedan čovjek dadne dobro mišljenje o nekom, jer je Umer r.a. prihvatio izjavu poznavaoča starješine, pretpostavljenoga, a nije tražio još jednoga svjedoka. Isto tako gornja poslovice "Možda je pećinica - takva ima u sebi - poteškoće!", upotrebljavala se kada se htjela izraziti sumnja u nekoga ili u nešto. Po nekima ta se poslovice upotrebljavala samo u Medini.

PRIČAO NAM JE Ibnu Selam, izvijestio nas je Abdulvehab, pričao nam je Halid Haza' od Abdurahmana, sina Ebu Bekreta, od njegova oca tj. od Ebu Bekreta, rekao je:

Izrekao je pohvalu jedan čovjek na tj. za jednoga drugoga čovjeka kod tj. u prisutnosti vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao Muhamed a.s. :

"Teško tebi! Presjekao si vrat tvoga tj. svoga druga! Presjekao si vrat tvoga druga!" Više puta je to ponovio. Zatim je rekao: "Ko bude od vas hvalitelj svoga druga po vjeri, ili: svoga prijatelja svakako tj. neizbježno, pa neka rekne: "Mislím omsicu za-tog-i-tog da je dobar, a Allah je njegov obračunavatelj Allah mu je dosta, a ne čistim ne hvalim na Allaha ni jednoga čovjeka, tj. ne pripisujem više vrline nijednom čovjeku od ono vrline što je Allah zna o tom čovjeku. Mislím ga tako i tako Mislím da je takav i takav." Ako znadijaše to od njega tj. o njemu, reći će na navedeni način bez pretjeranoga pohvaljivanja i veličanja.

Dakle umjerenost u svemu, pa i u davanju povoljnog mišljenja o nekom na osnovu vrline koja mu je poznata.

## GLAVA

onoga što se mrzi od preopširnosti pretjeranosti u hvali pohvali , a neka rekne ono što zna o nekome .

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Sabaha, pričao nam je Ismail, sin Zekerija-a, pričao nam je Burejd, sin Abdullaha, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Čuo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, jednoga čovjeka da izriče pohvalu na nekoga čovjeka i pretjeruje mu u njegovoj hvali pohvali, pretjerano ga hvali , pa je rekao:

"Uništili ste - ili: Presjekli ste - leđa toga čovjeka."

Da li je rečeno: Uništili ste, ili je rečeno: Presjekli ste - to je sumnja pripovjedača ovoga hadisa.

## GLAVA

punoljetnosti djece i GLAVA njihovog svjedočenja, i GLAVA govora Allaha, uzvišen je: "I kada dopru dostignu djeca od vas sanjanje polnoga općenja, tj. I kada vaša djeca dostignu doba punoljetnosti , pa neka traže dozvolu za ulazak u sobu vašu ....".

A rekao je Mugirete: Usnio sam se Sanjao sam, tj. Imao sam poluciju, postao sam polno zreo, punoljetan , a ja sam sin dvanaest godina tj. a imao sam samo dvanaest godina .

I GLAVA punoljetnost žena je u mjesečnici tj. one su punoljetne u vrijeme kada dobiju menstruaciju , zbog Njegovog govora, moćan je i veličajan je: "A one koje su očajavale od menstruacije tj. koje su izgubile nadu da će dobiti menstruaciju, da će imati mjesečnicu .....", do Njegovog govora "..... da stave one svoje terete bremena, tj. da se porode "....".

A rekao je Hasen, sin Saliha: Stigao sam jednu susjetku našu tj. Zapamtio sam, vidio sam jednu našu komšinicu kao nenu baku , kćer dvadeset i jedne godine, tj. imala je unuče, a bila je stara samo dvadeset i jednu godinu .

PRIČAO NAM JE Ubejdulah, sin Seida, pričao nam je Ebu Usamete, rekao je: pričao mi je Ubejdulah, rekao je: pričao mi je Nafi', rekao je: pričao mi je Ibnu Umer, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, izložio tj. uvrstio u vojnu smotru njega na dan Uhuda, a on Ibnu Umer je sin četrnaest godina, pa nije dozvolio meni da idem u borbu . Zatim je izložio mene na dan Handeka Hendeka , a ja sam sin tj. a ja sam tada imao petnaest godina , pa je dozvolio meni da idem u borbu . Rekao je Nafi':

Pa sam došao na Umera tj. došao sam Umeru , sinu Abdulaziza, a on je bio tada halifa, pa sam pričao njemu ovaj hadis, pa je rekao: "Zaista ovo je zaista granica između mladoga i staroga tj. između punoljetnoga i maloljetnoga ." I pisao je k svojim namjesnicima

da odrede dodijele vojnu hranu, opskrbu za svakoga ko je dopro tj. navršio petnaest godina .

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Safvan, sin Sulejma, od Ata-a, sina Jesara, od Ebu Seida Hudrije, bio zadovoljan Allah od njega, dopire s njim s pričanjem k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kupanje petkom je dužnost na svakoga koji se usnio tj. na svakoga punoljetnika ."

Ovdje se navode hadisi u vezi sa punoljetstvom, jer je punovažno davanje povoljnoga mišljenja o nekom licu ako to povoljno mišljenje dadne punoljetna osoba.

## GLAVA

pitanja sudije koje sudija upravi na tužitelja: Da li imaš dokaz prije zakletve?

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Ebu Muavijete od Aameša, od Šekika, od Abdullaha Mesudovoga , bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko se zakune na jednu zakletvu, a on je u njoj nevaljalac grijешnik , zbog toga da sebi odsiječe na sudu prisvoji s njom imovinu čovjeka muslimana, sresti će Allaha, a On Allah je na njega srdit." Rekao je: pa je rekao Eš'as, sin Kajsa: "O meni U vezi mene tako mi Allaha bilo je to. Bila je između mene i između jednoga čovjeka od Židova jedna zemlja, pa je nijekao poricao, odricao meni, pa sam proturio naprijed tj. doveo njega k Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Da li ti imaš dokaz?" Rekao je: Rekao sam: "Ne." Rekao je: Pa je rekao Židovu: "Zakuni se." Rekao je: Rekao sam: "O poslaniče Allaha! Tada će se on zaklesti zakleti i otići sa mojom imovinom i odnijeti, prisvojiti moju imovinu ." Rekao je: Pa je spustio Allah, uzvišen je:

"Zaista koji sebi kupuju za ugovor Allaha i svoje zakletve malu cijenu.....", do kraja ajeta odlomka .

## GLAVA:

Zakletva je na onoga što se tvrdi na njega tj. na optuženoga u imovinama i kaznama.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Tvoja dva svjedoka, ili njegova zakletva." A rekao je Kutejbete: pričao je nama Sufjan od Ibnu Šubrumeta: Govorio je meni Ebuzinad o svjedočanstvu svjedočenju svjedoka i zakletvi tužitelja, pa sam rekao: Rekao je Allah, uzvišen je:

"..... i tražite za svjedočanstvo dva svjedoka od vaših ljudi, pa ako ne budu dva čovjeka, pa jedan čovjek i dvije žene od onih ko je takav da se zadovoljavate da bude od svjedoka, da zaluta jedna od njih dvije pa da opomene jedna od njih dvije drugu.....".

Rekao sam: Kada se zadovoljavaše sa svjedočanstvom sa svjedočenjem jednoga svjedoka i zakletvom tužitelja, pa nije potrebno da opominje jedna od njih dvije drugu, pa šta se činjaše sa spominjanjem ove druge šta se htjelo da napravi, šta se hoće da kaže sa spominjanjem ove druge ?

U vezi ovoga je veliko neslaganje među pravnicima mezheba. Ta neslaganja neće se ovdje navoditi.

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Nafi', sin Umera, od Ibnu Ebu Mulejketa, rekao je: pisao je Ibnu Abbas, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sudio sa zakletvom na onoga što se tvrdi na njega tj. na tuženoga je dužnost da se zakune, odnosno to je njegovo pravo kojim se može koristiti u toku suđenja. To je tako sudio, zapovjedio Muhamed a.s. i sam je u praksi provodio kada je sudio sporove, to jest donosio je presude na osnovu zakletve optuženoga ako tužitelj nije imao dokaza za tužbu koju je podnio protiv optuženoga. .

GLAVA.

PRIČAO JE NAMA Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Džerir od Mansura, od Ebu Vaila, rekao je: rekao je Abdullah:

"Ko se zakune na neku zakletvu da : traži pravo sa njom na kakvu imovinu, sresti će Allaha, a On Allah je na njega srdit ljut . Zatim je spustio Allah, moćan je i veličajan je, kao potvrdu obistinjanje toga:

"Zaista koji sebi kupuju za ugovor Allaha i njihove tj. svoje zakletve.....", do: ".... bolna kazna."

Zatim je zaista Eš'as, sin Kajsja izašao k nama, pa je rekao: "Šta priča vama Ebu Abdurahman?" Pa smo pričali njemu za ono šta je rekao. Pa je rekao: "Istinit je bio. Tj. Istinu je rekao. Zaista o meni u vezi mene se spustio objavio taj odlomak, ajet iz Kur'ana . Bio je između mene i između jednoga čovjeka spor prepirka u o jednoj stvari, pa smo se parničili otišavši k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao:

"Tvoja dva svjedoka, ili njegova zakletva." Pa sam rekao njemu: "Zaista on će se tada zaklesti zakleti , a neće se brinuti neće voditi računa o tom što se krivo zaklinje ." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Ko se zakune na zakletvu da traži pravo s njom na imovinu, a on je u njoj nevaljalac, sresti će Allaha, a On je na njega srdit." Pa je spustio Allah, uzvišen je, potvrdu toga potvrdu tome hadisu , zatim je sebi pročitao tj. za sebe pročitao, proučio ovaj ajet odlomak .

GLAVA:

Kada je tvrdio tj. Kada tvrdi jedan čovjek na drugoga nešto , ili je obijedio okrivio , pa njemu je da traži sebi dokaz i da ode zbog traženja dokaza.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Bešara, pričao nam je Ibnu Ebu Adij od Hišama, pričao nam je Ikrimete od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Hilal, sin Umejeta, obijedio okrivio za blud svoju ženu kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, navodeći da je ona imala polni odnos sa Šerikom, sinom Sahma-a, pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Dokaz daj, iznesi , ili kaznu u tvoja leđa po tvojim leđima ću narediti da ti udare ." Pa je rekao: "O poslaniče Allaha! Kada je vidio jedan od nas na svojoj ženi jednoga čovjeka zar će da ide da traži sebi dokaz?" Pa je počeo da govori: "Dokaz iznesi , a

ako ne in la-illa , kazna će se izvršiti u tvoja leđa." Pa je spomenuo hadis uzajamnog proklinjanja.

## GLAVA

zakletve poslije popodneva poslije ikindije .

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Džerir, sin Abdulhamida, od Aameša, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tri vrste ljudi su takvi da neće govoriti njima sa njima Allah, i neće gledati k njima, i neće očistiti njih, i za njih je pripravljena bolna kazna: čovjek na višku vode u putu, sprječava tj. odbija da dadne, da da od nje vode putniku: i čovjek koji se prisegnuo na vjernost jednome čovjeku, ne prisegne se njemu tj. ne prizna ga vladarom, rukovodiocem ni radi čega osim zbog ovozemnosti osim zbog interesa, lične koristi u ovozemaljskom životu , pa ako je dao njemu što hoće što želi , bio je vjeran njemu bude mu vjeran , a ako ne, nije bio vjeran njemu ne bude mu vjeran ; i čovjek prodavač neke robe koji je zacijenio skupo, podigao cijenu nekom kupcu čovjeku za neku robu poslije popodneva ikindije , pa se zakleo sa Allahom da je zaista već on dao za nju toliko i toliko a u stvari nije dao toliko i toliko , pa je uzeo nju tu robu kupac po toj visokoj cijeni, za tu cijenu koju mu je zacijenio taj prodavač ."

## GLAVA:

Zaklinje se ili: Zaklesti će se onaj što se tvrdi na njega tj. optuženi ondje gdje je dužnost na nj zakletva tj. na mjestu gdje mu se sudi , a neće se otklanjati tj. odvoditi iz jednoga mjesta k tj. u neko drugo mjesto osim njega tj. neće se voditi, na primjer, u džamijubogomolju - da se tu zakune ako se suđenje ne održava u džamiji .

Sudio je Donio je presudu Mervan za zakletvu na Zejda, sina Sabita Sabitova , na govornici da se zakune , pa je rekao: "Zaklinjem se njemu u mome mjestu tj. na svome mjestu ." Pa je počeo Zejd da se zaklinje, a nije htio da se zaklinje na govornici. Pa je počeo Mervan da se čudi od njega njemu - Zejdu . A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tvoja dva svjedoka, ili njegova zakletva."

Pa nije posebno odredio za zakletvu neko mjesto ispod tj. osim nekoga drugoga mjesta.

Tj. Nije odredio neko naročito mjesto gdje se treba zakleti, zaklesti.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdul-Vahid od Aameša, od Ebu Vaila, od Ibnu Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko se zakune na neku zakletvu zbog toga da sebi odsiječe prisvoji sa njom tj. pomoću nje kakvu imovinu, sresti će Allaha, a On Allah je na njega srdit gnjevan ."

## GLAVA:

Kada je međusobno požurio jedan narod u zakletvi u zakletvu, tj. kada se ljudi natječu ko će se prije zaklesti, zakleti .

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Nasra, pričao nam je Abdurezak, izvijestio nas je Mamer od Hemama, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, izložio odredio na neke ljude na neki narod zakletvu, pa su požurili tj. pa su se natjecali , pa je zapovjedio da se baci ždrijeb među njih u zakletvi za zakletvu koji od njih će da se zakune da dadne, da da zakletvu prvi .

## GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Zaista koji sebi kupuju za ugovor Allaha i svoje zakletve malu cijenu, ti su takvi da nema nikakva udjela za njih u zadnjem životu, tj. na sudnjem danu, na budućem svijetu , i neće govoriti sa njima Allah, i neće gledati k njima, i neće očistiti njih, i za njih je pripremljena bolna kazna."

PRIČAO JE MENI Ishak, izvijestio nas je Jezid, sin Haruna, izvijestio nas je Avvam, pričao mi je Ibrahim Ebu Ismail Seksekija, čuo je Abdullaha, sina Ebu Evfa-a, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da govori:

Dizao je tj. Uzdizao je, nastojao je da nađe prođu jedan čovjek svojoj robi, pa se zaklinjao sa Allahom da je zaista već dao za nju onoliko što u stvari nije dao za nju toliku cijenu , pa je sišao ajet :

"Zaista koji sebi kupuju za ugovor Allaha i svoje zakletve malu cijenu.....".

I rekao je Ibnu Ebu Evfa: Nadžiš je jedač kamate, varalica.

Tj. Nadžiš je kao onaj koji jede, uzima kamatu, i kao varalica. Već je objašnjavano šta je "nadžiš" i "tenadžuš" kada je bilo riječi o kupoprodaji. Uglavnom to je čovjek koji pravi razne smicalice u trgovini.

PRIČAO NAM JE Bišr, sin Halida, pričao nam je Muhamed, sin Džafera, od Šubeta, od Sulejmana, od Ebu Vaila, od Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko se zakune na jednu zakletvu lažući zbog toga da sebi odsiječe prisvoji imovinu nekoga čovjeka, - ili je rekao: svoga brata - sresti će Allaha, a On je na njega srdit." I spustio je Allah potvrđivanje tj. kao potvrdu toga u Kur'anu:

"Zaista koji sebi kupuju za ugovor Allaha i svoje zakletve malu cijenu....", ajet koji se nalazi u suri Ali Imran .

Pa je sreo mene Eš'as, pa je rekao: "Šta je pričao vama Abdullah danas?" Rekao sam: "Tako i tako to i to ." Rekao je: "O meni se spustio."

Dakle: U vezi mene se taj ajet spustio.

GLAVA:

Kako će se tražiti zaklinjanje?

Rekao je Allah , uzvišen je: "Zaklinju se sa Allahom vama....". I Njegov govor, moćan je i veličajan je: "... zatim su došli tebi, kunu se tj. zaklinjući se sa Allahom nismo htjeli ništa drugo osim dobročinstva i napućivanja."

Rekne se: "Billahi", i "tellahi" i "vellahi" - tako mi Allaha. Sva tri ta izraza znače: Tako mi Boga.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "I čovjek koji se zakleo zaklinjao sa Allahom lažući poslije popodneva poslije popodnevne molitve - ikindije . A neće se musliman zaklinjati sa nečim drugim osim Allaha tj. neće se zaklinjati sa nekom drugom zakletvom osim sa: Tako mi Allaha. ."

PRIČAO NAM JE Ismail, sin Abdullaha, rekao je: pričao je meni Malik od svoga strica amidže Ebu Suhejla, od njegovog oca Malika, sina Ebu Amirova da je on čuo Talhu, sina Ubejdulaha, bio zadovoljan Allah od njega, da govori:

Došao je jedan čovjek k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa kadli on pita njega o Islamu. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Pet molitava u danu i noći." Pa je rekao: "Da li je na mene osim njih još neka molitva obavezna ?" Rekao je: "Ne, osim da dobrovoljno vršiš još po neku molitvu ." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "I postenje post mjeseca ramadana ramazana ." Rekao je: "Da li je na mene osim njega još neki post obavezan ?" Rekao je: "Ne, osim da dobrovoljno vršiš postiš ." Rekao je: I spomenuo je njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, obaveznu milostinju zekat ." Rekao je: "Da li je na mene osim nje još nešto obavezno ?" Rekao je: "Ne, osim da dobrovoljno vršiš činiš pomoć ." Pa je okrenuo zadnjicu leđa, tj. pa je počeo da odlazi taj čovjek, a on govori tj. govoreći : "Tako mi Allaha neću povećavati na ovo, a neću ni okrnjiti tj. a neću činiti ni manje od onoga što je obavezno ." Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Spasio se, ako je bio istinit u ovoj izjavi, tj. Biće spašen, ako govori istinu, znači: ako bude vršio ono obavezno ."

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Džuvejrijete, rekao je: spomenuo je Nafi' od Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njega, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Ko bude zaklinjač tj. ko se bude zaklinjao , pa neka se zakune zaklinje sa Allahom, ili neka šuti."

## GLAVA

onoga ko je podigao tj. donio, dostavio dokaz poslije zakletve.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Možda neki od vas je upoznatiji razumniji, oštroumniji da se posluži sa svojim dokazom od nekoga."

A rekao je Tavus, i Ibrahim i Šurejh: Pravedan dokaz preči je od nevaljale tj. lažne zakletve.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Hišama, sina Urveta, od njegova oca, od Zejnebe, od Umu Seleme, bio zadovoljan Allah od nje, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista vi se parničite obraćajući se k meni, a možda neki od vas je upoznatiji da se posluži, parniči sa svojim dokazom od nekoga. Pa ko se nađe u takvoj prilici da sam dosudio njemu nešto što je vezano sa pravom njegova brata neku stvar sa njegovim govorom na osnovu njegovoga govora, vještoga iskaza, izjave, pa odsijecam njemu samo komad od Vatre, pa neka ne uzima nju."

## GLAVA

onoga ko je zapovjedio da se postupi sa izvršenjem obećanja.

A činio je njega ovo postupanjem prema obećanju Hasen. I spomenuo je Allah dž.š. u Kur'anu Ismaila:

"Zaista on je bio istinitog obećanja.....".

A sudio je tj. donosio je presude Ibnul-Ešvea' sa obećanjem tj. da se ima postupiti prema obećanju, i spomenuo je to od Semureta. A rekao je Misver, sin Mahremeta: čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, a spomenuo je Muhamed a.s. jednoga zeta ili šuru, šurjaka svoga, rekao je: "Obećao je meni, pa je ispunio meni." Rekao je Ebu Abdullah: A vidio sam Ishaka, sina Ibrahima da dokazuje ili: da se brani, da brani svoj stav sa hadisom Ibnul-Ešvea.

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Hamze, pričao nam je Ibrahim, sin Sa'da, od Saliha, od Ibnu Šihaba, od Ubejdulaha, sina Abdullaha, da je Abdullah, sin Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, izvijestio njega, rekao je: izvijestio me Ebu Sufjan da je Iraklije rekao njemu:

"Pitao sam te šta to zapovjeda naređuje vama? Pa si tvrdio da on zapovjeda vama da se prihvatite za molitvu, i istinitost, i čednost, i ispunjenje za ugovor i izvršenje čuvanje i povraćanje povjerene stvari nečega što je ostavljeno kod vas na čuvanje." Rekao je: "A ovo A to je svojstvo vjerovijesnika."

## GLAVA.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Ismail, sin Džafera, od Ebu Suhejla Nafi'a, sina Malika sina Ebu Amira, od njegova oca, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Znak licemjerca dvoličnjaka, hipokrita su tri osebine, osobine: Kada priča, laže; i kada se njemu nešto povjeri, iznevjeri; i kada obeća, protivno učini učini protivno obećanju."

U tekstu originala na arapskom jeziku upotrebljen je perfekat, ali je preveden sa prezentom, jer kada perfekat dođe iza pogodbenih čestica, među koje se ubraja i "iza-kada", onda takav perfekat ima značenje prezenta. U daljem tekstu će se tako i činiti da bi se izbjegla objašnjenja i objašnjavanja. Ni ova napomena neće se više isticati.

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam od Džurejdža, rekao je: izvijestio me Amr, sin Dinara, od Muhameda, sina Alije, od Džabira, sina Abdullaha, bio zadovoljan Allah od njih, rekao je:

Pošto je umro Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, došao je Ebu Bekru neki imetak imovina od strane Ala-a, sina Hadremije. Pa je rekao Ebu Bekr:

"Ko je bio imao ili: Ko je imao na Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, kakav dug, ili bilo dato njemu od strane njega kakvo obećanje, pa neka dođe nama." Rekao je Džabir: Pa sam rekao: "Obećao je meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da će dati meni ovako, i ovako i ovako." Pa je prostro svoje dvije ruke tri puta. Rekao je Džabir: Pa je brojio odbrojio u moju ruku pet stotina, zatim pet stotina, zatim pet stotina.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdurahima, izvijestio nas je Seid, Sulejmana, pričao nam je Mervan, sin Šudža-a, od Salima Eftasa, od Seida, sina Džubejra, rekao je:

Pitao me jedan Židov od stanovnika Hire: "Koji od dva roka je izvršio Musa rok od deset, ili od osam godina ?" Rekao sam: "Ne znam do da dođem na učenjaka Arapa tj. Ne znam dok ne odem učenjaku Arapa pa da pitam njega." Misli na Ibnu Abasa. Pa je došao, pa sam pitao Ibnu Abasa. Pa je rekao: "Izvršio je mnogobrojniji tj. dulji između njih dva i ljepši od njih dva. Zaista poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio kada rekne, učini to i učini ."

GLAVA:

Neće se pitati idolopoklonici o svjedočanstvu za svjedočenje , a ni za nešto drugo osim njega tj. osim svjedočanstva .

A rekao je Šabija: Ne dozvoljava se Nije dozvoljeno svjedočanstvo svjedočenje pripadnika raznih vjera nekih od njih na neke protiv nekih zbog Njegova govora, uzvišen je:

".... pa smo potaknuli bacili među njima među njih neprijateljstvo i mržnju....".

A rekao je Ebu Hurejrete od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne potvrđujte pristalice Biblije, a i ne demantujte ih tj. a ne smatrajte ih ni lašcima , i govorite: "Vjerujemo u Allaha i ono što se spustilo objavilo ....", ajet.

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Junusa, od Ibnu Šihaba, od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

"O skupino muslimana! Kako da pitate pristalice pripadnike Biblije, a vaša knjiga koja se spustila na Njegovoga ili: svoga vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, je takva da su u njoj najnovije vijesti o Allahu o Bogu . Čitate je. Nije se pomiješala tj. nije u nju ništa pomiješano, nije pretrpila nikakvih izmjena . A već je ispričao vama Allah da su pripadnici Biblije zamijenili ono što je propisao Allah, i izmijenili su svojim rukama Bibliju tj. Toru i Evandjelje - Tevrat i Indžil , pa su rekli: "Ona je od onoga što je kod Allaha a postupili su tako zbog toga da sebi kupe za nju malu cijenu." Pa zar neće spriječiti vas ono

što je došlo vama od znanja od zapitkivanja njih. A ne, tako mi Allaha, nismo vidjeli nijednoga čovjeka od njih nikad da pita vas o knjizi koja se spustila na vas vama ."

## GLAVA

ždrijeba u teškim nejasnim slučajevima pitanjima , i GLAVA Njegova govora: "... kad bacaju njihova svoja pera ždrijež koji njih će izdržavati Merjemu Mariju, tj. ko će od njoj voditi brigu ....".

A rekao je Ibnu Abas: Bacili su sebi kocku ždrijež , pa su tekla pera sa tečenjem na način kako teče voda, jer su pera bacili u vodu tekuću , a izdiglo se pero Zekerija-a iznad tečenja nadvisilo je tečenje . Pa je izdržavao nju Zekerija.

I GLAVA Njegovoga govora: "Pa je bacio strijelice...." - bacio je kocku a to oboje znači: bacio je ždrijež - "pa je bio od onih na koje se dalo zalijepiti." - od onih što je njihova strijelica izašla tj. od onih koje je ždrijež odredio .

Radi se o Junusu a.s. - Jonu proroku. Riječi u navodnicima su tekst Kur'ana, a one što nisu ni u navodnicima ni u zagradama su riječi Ibnu Abbasa, koje su kao njegov tumač riječima Kur'ana.

A rekao je Ebu Hurejrete: Izložio je tj. Naredio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, na neke ljude zakletvu, pa su požurili, pa je zapovjedio da se baci ždrijež među njih u zakletvi koji od njih će se zaklinjati prvi .

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa sina Gijasa, pričao nam je moj otac tj. Hafs , pričao nam je Aameš, rekao je: pričao mi je Šabija da je on čuo Numana, sina Bešira, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da govori: rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Primjer licemjerca u vezi sa granicama Allaha i padača u njih tj. i onoga koji prelazi te granice, koji ih otvoreno krši je kao primjer ljudi koji su bacili ždrijež za jednu lađu. Pa su poslali tj. dobili su u njoj mjesto neki od njih u najdonjem dijelu nje, a postali su neki od njih a dobili su neki u najgornjem dijelu nje lađe . Pa su bili prisiljeni oni koji su u najdonjem dijelu nje da prolaze sa vodom na one, tj. pokraj onih koji su u najgornjem dijelu nje te lađe . Pa su se uznemiravali s njim tj. zbog toga . Pa je uzeo jedan od onih koji su prolazili po vodu, uzeo je jednu sjekiru, pa je počeo da kljuca probija, prokopava najdonji dio lađe. Pa su došli njemu pa su rekli: "Šta je tebi?" Rekao je: "Uznemirivali ste se sa mnom zbog mene , a nema bijega meni od vode tj. a ne mogu izbjeći upotrebu vode - a treba mi voda ." Pa ako uzmu njega na tj. za njegove dvije ruke, spasiće njega i spasiće svoje osobe sebe . A ako ostave njega tj. ako dopuste njemu da probije lađu da bi došao do vode , uništiće njega i uništiće svoje osobe sebe ."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije, rekao je: pričao mi je Haridžete, sin Zejda, Ensarija da je Umul-Ala', jedna žena od njihovih žena, koja se već prisegla bila dala prisegu Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, izvijestila njega Haridžeta je izvijestila ta žena da je Usman, sina Maz'una, imao sreću da je odletjela njemu njegova strijela u stanovanju tj. da je izašao njegov ždrijež u stanovanju kada su bacili kocku ždrijež Pomagači za stanovanje Iseljenika emigranata iz Meke . Rekla je Umul-Ala':

Pa je stanovao kod nas Usman, sin Maz'una. Pa se razbolio, pa smo liječili njega. Te kada je preminuo, i učinili tj. i stavili smo ga u njegove mrtvačke odjeće, unišao je na nas tj. nama poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam rekla:

"Milost Allaha Allahova na tebe, Ebussaibe! Nadimak Usmanov. Pa moje svjedočanstvo je na tebe tj. za tebe da je zaista već počastio tebe Allah." Pa je rekao meni Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"A šta upoznaje tebe šta je tebi dalo da znaš da je Allah počastio njega?" Pa sam rekla: "Ne znam, sa mojim ocem si ti i mojom majkom ravan, ili: otkupljen, o poslaniče Allaha!" Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Što se tiče Usmana, pa već je došla njemu tako mi Allaha uvjereni stvar tj. smrt. I zaista ja zaista se svakako nadam da će Allah dati njemu dobro. Tako mi Allaha ne znam pouzdano, a ja sam poslanik Allaha, šta će se učiniti s njim." Rekla je: "Pa tako mi Allaha neću očistiti čistiti, tj. pouzdano tvrditi za nekoga da je dobar ni za jednoga čovjeka poslije njega nikada." I rastužilo zabrinulo je mene to što je rekao Muhamed a.s. . Rekla je: Pa sam zaspala, pa se pokazalo meni u snu, tj. pa mi se usnilo, sanjalo, pa sam sanjala za Usmana jedno vrelo koje teče. Pa sam došla k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa sam izvijestila njega. Pa je rekao: "To je njegovo djelo posao, dobar rad ."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Junus od Zuhrije, rekao je: izvijestio nas je Urvete od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Bio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada je htio na kakvo putovanje, bacao bi, bacao je kocku ždrijeb među svoje žene. Pa koja od njih je imala sreću da je izašao njezin dio strijela, tj. ždrijeb, izašao bi s njom tj. on bi poveo nju sa njim da putuje. I razdjeljivaše određivaše, raspoređivaše za svaku ženu od njih njoj njezin dan i njezinu noć kada će biti kod koje, osim jedne jedine, a radi se o tome da je Sevda, kći Zem'ata, poklonila svoj dan i svoju noć Aiši, ženi Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, traži tj. tražeći ona s time zadovoljstvo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: pričao mi je Malik od Sumejja, slobodnjaka Ebu Bekra Ebu Bekrova, od Ebu Saliha, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Da znaju ljudi šta je u dozivanju i prvom redu tj. kolika je nagrada učiti ezan - izgovarati poziv na molitvu i stati u prvi red prilikom zajedničkog obavljanja molitve, tražili bi nagodbu, zatim kad ne bi našli drugo rješenje osim da sebi bacaju strijelice tj. ždrijeb na njega tj. zbog toga da se odredi ko će biti taj ko će učiti ezan i stati u prvi red, zaista bi bacali strijelice ždrijeb. A da znaju šta je u žurenju ranom dolaženju na molitvu, utrkivali natjecali bi se k njemu. A da znaju šta je u tmuni i jutru tj. kolika je vrijednost i nagrada doći zajednički obaviti noćnu i jutarnju molitvu - jaciju i sabah, zaista bi došli njima dvjema ovim molitvama, i da bi puzanjem morali doći, tj. pa makar i puzanjem morali ići, dakle: došli bi pa makar i pužući."